

Adolygiad o drefniadau rheoli risg corfforaethol Cyngor Abertawe

Blwyddyn archwilio: 2024-25

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2025

Cyfeirnod y ddogfen: 5065A2025

Mae'r ddogfen hon wedi'i pharatoi fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Adroddiad cryno	4
Ciplun archwilio	4
Adroddiad manwl – ein canfyddiadau	6
Nodi risgiau	6
Rheoli risgiau	7
Monitro ac adrodd ar risgiau	8
Adolygu ei drefniadau	9
Ein hargymhellion ar gyfer y Cyngor	10
Atodiadau	
Atodiad 1 – Cwmpas a dulliau	11
Atodiad 2 – Cwestiynau a meini prawf archwilio	12

Adroddiad cryno

Ciplun archwilio

Yr hyn y gwnaethom edrych arno

Rheoli risg ar gyfer llywodraeth leol yw'r broses o nodi, asesu a lliniaru risgiau a allai effeithio ar gyflawni amcanion strategol cynghorau¹. Yn yr adolygiad hwn, fe wnaethom edrych ar a yw trefniadau rheoli risg corfforaethol Cyngor Abertawe yn cefnogi'r gwaith o gyflawni ei amcanion strategol. Mae hyn yn cynnwys nodi, rheoli, monitro ac adrodd ar risg. Ni wnaethom edrych ar reoli risg ar lefel adrannol neu brosiect.

Pam mae hyn yn bwysig

Mae rheoli risg effeithiol mewn llywodraeth leol yn bwysig gan y gall helpu i wella cynllunio strategol a blaenoriaethu, sicrhau y gellir parhau i ddarparu gwasanaethau, a bod cynghorau yn gallu cyflawni eu hamcanion strategol. Heb drefniadau rheoli risg effeithiol, gallai cyngor golli cyfleoedd i wella canlyniadau i'w drigolion. Dylai rheoli risg effeithiol helpu cynghorau i ymateb mewn ffordd ystwyth i'r heriau y maent yn eu hwynebu. Mae rheoli risg yn 'rhan hanfodol o lywodraethu ac arweinyddiaeth, ac yn rhan sylfaenol o'r trefniadau i alluogi sefydliad i gael ei gyfeirio, ei reoli'n dda ac yn briodol ar bob lefel.'²

Yr hyn a ganfuom

Mae'r Cyngor wedi cryfhau ei ddull gweithredu o ran rheoli risg yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Gwerthusodd ei bolisi a'i fframwaith rheoli risg yn gynnar yn 2024. Wrth wneud hynny, nododd y Cyngor fod angen sicrhau bod rheoli risgiau yn ymddygiad wedi'i ymgorffori, ac mae wrthi'n gweithredu gwelliannau. Dengys y Cyngor bod ei weithgareddau rheoli risg a'i amcanion strategol yn cydweddu. Fodd bynnag, gwelsom rai mân anghysondebau wrth ddefnyddio'r trefniadau diwygiedig ar y cychwyn. O ystyried ei gyfnod presennol o weithredu ei bolisi a'i fframwaith diwygiedig, nid yw'r Cyngor eto wedi asesu effeithiolrwydd ei ddull gweithredu.

¹ O dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae'n rhaid i gynghorau yng Nghymru osod a chyhoeddi amcanion llesiant. Ar gyfer y rhan fwyaf o gynghorau mae'r rhain bellach yn cael eu mabwysiadu fel amcanion strategol y sefydliad.

² Llywodraeth y DU (2023) [Y Llyfr Oren – Rheoli Risg – Egwyddorion a Chysyniadau](#)

Yr hyn yr ydym yn ei argymhell

Gwnaethom bedwar argymhelliad gyda'r nod o wella trefniadau rheoli risg y Cyngor. Mae'r rhain yn cynnwys nodi, rheoli, monitro ac adrodd ar risg, yn ogystal â gwerthusiad y Cyngor o'i drefniadau.

Adroddiad manwl

Ein canfyddiadau

Mae'r Cyngor wedi cryfhau ei ddull gweithredu o ran rheoli risg ond mae rhai meysydd i'w gwella i sicrhau y gall ddangos sut mae ei drefniadau yn cefnogi cyflawni ei amcanion strategol yn llawn

Nodi risgiau

Nodi risg yw'r broses o gydnabod a dogfennu risgiau posibl a allai effeithio ar gyflawni amcanion y Cyngor.

- 1 Mae gan y Cyngor fframwaith rheoli risg cynhwysfawr sy'n cyd-fynd â'i amcanion strategol.** Mae polisi a fframwaith rheoli risg y Cyngor yn nodi'n glir y trefniadau llywodraethu ar gyfer rheoli risg, gan gynnwys rolau a chyfrifoldebau. Mae hefyd yn pwysleisio rôl bwysig rheoli risg wrth helpu'r Cyngor i gyflawni ei amcanion strategol. Mae dangos sut mae rheoli risg yn cyd-fynd ag amcanion strategol yn bwysig gan ei fod yn helpu i sicrhau bod adnoddau yn cael eu defnyddio'n effeithiol ac yn effeithlon i gyflawni nodau strategol wrth liniaru bygythiadau posibl a gwneud manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd.
- 2 Mae'r Cyngor yn ymgymryd â sganio'r gorwel³ ond gellid datblygu hyn ymhellach.** Mae cyfarwyddwyr yn ymgymryd â sganio'r gorwel fel rhan o gylch cynllunio busnes y Cyngor. Fodd bynnag, nid oes gan y Cyngor hwn drefniant i ddefnyddio'r wybodaeth honno i lywio'r broses o nodi risgiau mwy hirdymor. Mae sicrhau bod gan y Cyngor ddull gweithredu cyson at nodi risgiau a chyfleoedd ar draws gorwel mwy hirdymor yn bwysig i helpu i sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu gwneud gydag effeithiau tymor byr a mwy hirdymor mewn golwg.
- 3 Mae'r rhan fwyaf o risgiau'r Cyngor wedi'u diffinio'n glir.** Mae canllawiau'r Cyngor sy'n ei gwneud yn ofynnol i berchnogion risg ddisgrifio achos a chanlyniad risgiau yn cael eu dilyn, yn gyffredinol. Fodd bynnag, nid yw nifer fach o risgiau sydd wedi'u nodi'n ddiweddar wedi'u geirio yn unol â'r canllawiau hyn. Mae diffinio risgiau'n glir o ran eu heffaith bosibl ar amcanion strategol yn bwysig er mwyn creu dealltwriaeth gyffredin o'r achos sylfaenol ac i gefnogi nodi camau rheoli neu liniaru priodol.
- 4 Mae'r Cyngor yn gwahaniaethu rhwng risgiau a materion⁴ yn ei gofrestr risg gorfforaethol.** Mae'r strategaeth rheoli risg newydd yn ei gwneud yn ofynnol i

³ Mae sganio gorwel parhaus a deinamig yn helpu'r sefydliad i ystyried senarios a allai gyflwyno risgiau a chyfleoedd sy'n datblygu.

⁴ Mae risgiau a materion yn gofyn am wahanol ymatebion. Mae risgiau yn gofyn am reolaethau rhagweithiol ac mae materion yn gofyn am ddatrysiadau gweithredol. Mae risg yn ddigwyddiad posibl yn y dyfodol. Mae'n rhywbeth a allai ddigwydd, ond nid yw wedi

berchnogion risg nodi ac asesu risgiau a materion. Mae hyn yn helpu i sicrhau bod ymatebion perthnasol, gweithredu rheolaethau i atal neu leihau'r tebygolrwydd o risg yn digwydd neu liniaru i leihau effaith mater ar ôl iddo ddigwydd eisoes yn cael eu nodi.

- 5 **Mae uwch-arweinwyr yn hyrwyddo diwylliant cadarnhaol o amgylch rheoli risg.** Mae strategaeth rheoli risg y Cyngor yn pwysleisio pwysigrwydd cyfannu rheoli risg yn llawn â diwylliant ac arferion gwaith y Cyngor. Mae ei ddull gweithredu yn ymgorffori rheoli risg mewn cynllunio gwasanaeth ac mae uwch-arweinwyr yn cyfathrebu pwysigrwydd rheoli risg effeithiol. Mae uwch-arweinwyr wedi ysgogi newid yn null gweithredu'r Cyngor fel bod risgiau a materion yn cael eu rheoli'n fwy rhagweithiol. Er mwyn cefnogi hyn, mae'r Cyngor yn rhoi hyfforddiant i swyddogion ac Aelodau i ddeall eu rolau a'u cyfrifoldebau o ran rheoli risg. Mae dull gweithredu cadarnhaol o ran rheoli risg yn bwysig i nodi risg a all gefnogi gwneud gwell benderfyniadau a chanlyniadau.

Rheoli risgiau

Mae rheoli risgiau yn golygu asesu ac ymdrin â risgiau a materion posibl a allai effeithio ar amcanion y Cyngor. Mae'n cynnwys gwerthuso tebygolrwydd ac effaith bosibl y risgiau a'r materion a datblygu a gweithredu rheolaethau effeithiol a chamau lliniaru.

- 6 **Nid yw'r Cyngor yn asesu effeithiau ei risgiau yn systematig.** Mae swyddogion yn asesu risgiau gan ddefnyddio eu gwybodaeth broffesiynol ac unrhyw ddata gwasanaeth sydd ar gael. Mae'r tîm rheoli corfforaethol hefyd yn adolygu'r risgiau corfforaethol bob chwarter. Fodd bynnag, fe wnaethom ganfod tystiolaeth gyfyngedig bod y Cyngor yn defnyddio data yn systematig i gynorthwyo gydag asesu risgiau. Byddai asesiad mwy trylwyr o effeithiau posibl risgiau yn galluogi'r Cyngor i ddeall difrifoldeb a thebygolrwydd posibl risgiau'n well, gan ei alluogi i flaenoriaethu camau gweithredu a dyrannu adnoddau'n well.
- 7 **Mae'r Cyngor wedi diffinio ei lefelau parodrwydd i dderbyn a goddef risg yn ddiweddar⁵, ond nid yw hyn wedi'i ymgorffori'n llawn eto.** Mae'r templed adrodd ar y gofrestr risg gorfforaethol newydd yn cynnwys y categorïau parodrwydd i dderbyn a goddef risg. Fodd bynnag, nid yw'n glir sut mae'r Cyngor yn defnyddio ei barodrwydd i dderbyn a goddef risg i lywio rheoli risg. Gall deall y mynegiant o barodrwydd i dderbyn a goddef risg gefnogi camau rheoli risg sy'n cyd-fynd â chyflawni amcanion strategol.

digwydd eto. Mae problem yn broblem sydd eisoes wedi digwydd neu sy'n digwydd ar hyn o bryd.

⁵ Diffinnir parodrwydd i dderbyn risg fel y maint a'r math o risg y mae'r Cyngor yn barod i'w ddilyn, ei gadw neu ei gymryd. Lefelau goddefgarwch yw'r lefelau risg y mae'r Cyngor yn anelu at weithredu ynddynt.

- 8 **Nid yw'r Cyngor bob amser yn nodi pam ei fod yn uwchgyfeirio risgiau i'w gofrestr risg strategol.** Mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol (CMT) yn gyfrifol am gytuno ar gynigion gan gyfarwyddiaethau i uwchgyfeirio neu isgyfeirio risgiau gan ddefnyddio meini prawf clir. Fodd bynnag, nid yw'r Cyngor bob amser yn dogfennu pam mae rhai risgiau'n cael eu nodi fel risgiau strategol. Gallai gwella cysondeb a thryloywder y rhesymeg hon gryfhau proses llywodraethu risg y Cyngor ymhellach.
- 9 **Nid yw dull gweithredu'r Cyngor yn hyrwyddo perchnogaeth dros fesurau rheoli ar gyfer risgiau trawsbynciol.** Mae gan risgiau a materion o fewn cofrestr risg y Cyngor un perchennog risg sy'n rhoi perchnogaeth glir dros y risgiau a'r materion. Mae hyn yn golygu nad yw'r Cyngor yn dangos sut y gallai pob gwasanaeth gyfrannu at ymdrin â risgiau trawsbynciol er enghraifft effaith tlodi. Gallai hyn gyfyngu ar gyfraniad pob cyfarwyddiaeth berthnasol ar draws y Cyngor wrth reoli risgiau neu liniaru materion.
- 10 **Nid yw trefniadau'r Cyngor yn ei gwneud yn ofynnol i wybodaeth risg gan sefydliadau partner gael ei hadolygu'n systematig.** Mae uwch-arweinwyr yn ystyried effaith risgiau sefydliadau partner. Fodd bynnag, nid yw trefniadau'r Cyngor yn ei gwneud yn ofynnol i swyddogion asesu hyn yn systematig i lywio ei reoli risg ei hun. Yn aml, mae risgiau effeithiau trawsbynciol sy'n ymestyn ar draws ffiniau sefydliadol. Gall deall sut y gallai penderfyniadau partneriaid allweddol effeithio ar y Cyngor ei alluogi i reoli effaith y risgiau hynny'n well.

Monitro risgiau ac adrodd arnynt

Mae monitro risg yn helpu i asesu effeithiolrwydd sut y mae'r Cyngor yn ymdrin â risg. Dylai monitro gefnogi'r ddealltwriaeth o a yw'r proffil risg yn newid, sut ac i ba raddau y mae rheolaethau mewnol yn gweithredu yn ôl y bwriad i roi sicrwydd dros reoli risgiau i lefel dderbyniol wrth gyflawni amcanion sefydliadol.⁶

Mae adrodd ar wybodaeth am risgiau yn amserol, yn gywir ac yn berthnasol yn bwysig i wella ansawdd gwneud penderfyniadau effeithiol yn seiliedig ar risg ac i gefnogi'r gwaith o reoli a goruchwyllo trefniadau risg y Cyngor.

- 11 **Mae'r Cyngor yn adrodd yn rheolaidd ar reoli risg, ond nid yw hyn yn canolbwyntio ar effeithiolrwydd rheolaethau risg.** Mae uwch-arweinwyr yn adolygu risgiau a materion sy'n ymwneud â'u meysydd gwasanaeth bob mis. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd yn cael y gofrestr risg a materion corfforaethol bob chwarter. Fodd bynnag, nid yw mesurau rheoli'r Cyngor yn gyson yn dymor canolig na mwy tymor hir, nac wedi'u fframio gan ddefnyddio⁷ egwyddorion SMART. Hefyd, nid yw goblygiadau'r gost yn cael eu cipio'n

⁶ Llywodraeth y DU (2023) [Y Llyfr Oren – Rheoli Risg – Egwyddorion a Chysyniadau](#)

⁷ SMART – penodol, mesuradwy, cyraeddadwy, realistig ac amserol.

rheolaidd. Mae hyn yn golygu nad yw'r Cyngor yn gallu asesu effeithiolrwydd y camau y mae'n eu cymryd yn llawn na phenderfynu sut orau i ddyrannu adnoddau.

12 Mae'r Cyngor yn cyfannu gwybodaeth risg gyda'i adroddiadau perfformiad.

Mae'r Cabinet yn cael adroddiad monitro perfformiad bob chwarter. Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at y risgiau strategol hynny a allai effeithio ar gyflawni'r amcanion strategol. Fodd bynnag, er bod rhai risgiau ariannol penodol yn cael eu cofnodi yn y gofrestr risg gorfforaethol (e.e. Cynllun Ariannol Tymor Canolig), mae adroddiadau monitro cyllideb y Cyngor yn cael eu cyflwyno ar wahân i'r wybodaeth risg. Mae hyn yn golygu nad yw'r cysylltiadau rhwng risg, perfformiad a chyllideb bob amser yn glir ym mhob achos.

Adolygu ei drefniadau

Mae adolygu trefniadau yn cynnwys gwerthuso trefniadau rheoli risg y Cyngor yn systematig i sicrhau eu bod yn cyflawni eu hamcanion, rhoi gwerth am arian a nodi meysydd i'w gwella.

Mae gwersi wedi'u dysgu yn cyfeirio at y ddealltwriaeth a'r wybodaeth wedi'u hennill o ddefnyddio trefniadau rheoli risg y Cyngor a sicrhau bod y rhain yn cael eu dogfennu a'u hadolygu i ysgogi gwelliant.

- 13 Mae'r Cyngor yn gwerthuso ei drefniadau rheoli risg ond nid yw eto wedi asesu'n llawn effeithiolrwydd y newidiadau sydd wedi'u cyflawni.** Ar ddechrau 2024, cwblhaodd y Cyngor ei werthusiad o'i fframwaith rheoli risg, ei bolisi a'i arfer, gan ystyried dulliau sefydliadau eraill i lywio ei adolygiad. Mae'r Cyngor eto i werthuso a yw'r newidiadau a gafodd eu gwneud yn 2024 yn cyflawni'r manteision a fwriedir a amlinellir yn amcanion y gwerthusiad. Mae oedi wrth ddatblygu'r feddalwedd gysylltiedig wedi golygu bod rhai newidiadau i'w gweithredu o hyd. Mae rhoi system ar waith ar ôl gweithredu, i werthuso ei dull gweithredu o ran rheoli risg yn bwysig, er mwyn deall sut mae'r trefniadau hynny'n helpu i roi gwerth am arian.
- 14 Er gwaethaf cryfhau ei ddull gweithredu yn ystod y blynyddoedd diwethaf, nid yw'r Cyngor wedi gweithredu newidiadau a argymhellir yn gyson i wella ei ddull gweithredu ar gyfer rheoli risg.** Mae tîm Archwilio Mewnol y Cyngor yn ymgymryd â chylch o adolygiadau o ddefnydd cyfarwyddiaethau o ddull gweithredu rheoli risg y Cyngor. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r adolygiadau hynny wedi tynnu sylw at y ffaith nad yw rhai rheolaethau risg yn SMART. Fodd bynnag, nid yw'r Cyngor wedi ymdrin â'r maes hwn yn systematig eto ac felly nid yw'n manteisio i'r eithaf ar y cyfle i gryfhau ei drefniadau.

Ein hargymhellion ar gyfer y Cyngor

Arddangosyn 1: ein hargymhellion ar gyfer y Cyngor

Argymhellion

A1 Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at rai meysydd i'w gwella yn nhrefniadau'r Cyngor **ar gyfer nodi risgiau a chyfleoedd corfforaethol**. Er mwyn ymdrin â hyn, dylai'r Cyngor wneud yr isod:

- 1.1 Dangos sut mae sganio gorwel yn llywio nodi risgiau mwy hirdymor (**paragraff 2**).

A2 Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at feysydd i'w gwella yn nhrefniadau'r Cyngor **ar gyfer rheoli risgiau corfforaethol**. Er mwyn ymdrin â hyn, dylai'r Cyngor wneud y canlynol:

- 2.1 sicrhau bod swyddogion ac Aelodau yn deall lefelau ddefnyddio a gwerth ei barodrwydd i dderbyn a goddef risg (**paragraff 7**);
- 2.2 cyfathrebu uwchgyfeirio risgiau o weithredol i strategol fel bod swyddogion ac Aelodau yn deall y rhesymau dros y penderfyniadau hynny (**paragraff 8**);
- 2.3 dangos ei ddealltwriaeth o'r rhyngberthynas rhwng ei risgiau ei hun a risgiau ei bartneriaid er mwyn sicrhau bod y camau rheoli y mae'n eu cymryd yn briodol (**paragraff 10**).

A3 Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at feysydd i'w gwella yn nhrefniadau'r Cyngor **i fonitro ac adrodd ar risgiau**. Er mwyn ymdrin â hyn, dylai'r Cyngor adolygu ei gofrestr risg gorfforaethol i sicrhau bod uwch-arweinwyr a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cael gwybodaeth gywir sy'n ymwneud â mesurau rheoli, gan gynnwys trwy:

- 3.1 datblygu mesurau rheoli SMART cymesur;
- 3.2 asesu effeithiolrwydd y mesurau hynny (**paragraff 12**);

A4 Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at feysydd i'w gwella yn ymagwedd y Cyngor at **adolygu ei drefniadau** ar gyfer rheoli risg. Er mwyn ymdrin â hyn, dylai'r Cyngor gyflawni'r isod:

- 4.1 gwerthuso ac adrodd a yw'r newidiadau a wnaed yn 2024 yn cyflawni'r manteision arfaethedig (**paragraff 13**).

Atodiad 1

Cwmpas a dulliau

Ein hamcanion ar gyfer yr archwiliad hwn

Ein hamcanion ar gyfer yr archwiliad hwn oedd:

- helpu i gyflawni dyletswydd yr Archwilydd Cyffredinol i fodloni ei hun bod y Cyngor wedi rhoi trefniadau priodol ar waith i sicrhau ei fod yn defnyddio adnoddau yn ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol; a
- helpu i gyflawni dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Sail gyfreithiol

Gwnaethom gynnal yr archwiliad hwn o dan y dyletswyddau sydd wedi'u cynnwys yn Adran 17 2(d) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r pwerau sydd wedi'u cynnwys yn Adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ein dulliau archwilio a phryd y gwnaethom ymgymryd â'r archwiliad

Gwnaethom gynnal yr archwiliad hwn rhwng mis Chwefror a mis Mai 2025, trwy:

- adolygu dogfennau perthnasol, er enghraifft, papurau strategaeth rheoli risg, canllawiau i Aelodau, a deunyddiau hyfforddi;
- arsylwi sampl o gyfarfodydd pwyllgorau llywodraethu ac archwilio; a
- chynnal cyfweiliadau â swyddogion allweddol a'r Aelod Cabinet sy'n gyfrifol am reoli risg.

Mae ein canfyddiadau wedi'u cyfyngu i'n dadansoddiad o'r wybodaeth uchod.

Atodiad 2

Cwestiynau a meini prawf archwilio

Cwestiwn cyffredinol : A oes gan y Cyngor drefniadau rheoli risg priodol sy'n cefnogi cyflawni ei amcanion strategol?

Cwestiynau Lefel 2	Cwestiynau lefel 3	Meini prawf
1. A oes gan y Cyngor fframwaith rheoli risg clir wedi'i gefnogi gan ddiwylliant rheoli risg effeithiol?	1.1 A oes gan y Cyngor fframwaith rheoli risg cynhwysfawr sy'n gydnaws â'i amcanion strategol?	• Mae fframwaith rheoli risg y Cyngor yn nodi: – Rolau a chyfrifoldebau – Gofynion adrodd a monitro – Trefniadau llywodraethu – Amserlen ar gyfer diweddariadau'r gofrestr risg – Proses uwchgyfeirio ac isgyfeirio risg; ac – Yn gyffredol (h.y. heb fod y tu hwnt i'w ddyddiad adolygu penodedig)
	1.2 A oes gan y Cyngor ddiwylliant rheoli risg effeithiol?	• Mae uwch-arweinwyr yn ysgogi canolbwyntio ar bwysigrwydd rheoli risg yn y Cyngor. • Mae'r Cyngor yn ystyried bod rheoli risg yn rhan annatod o sut mae'r Cyngor yn gweithredu. • Mae uwch-arweinwyr yn hyrwyddo diwylliant sy'n annog deialog agored ynghylch risg.

Cwestiynau Lefel 2	Cwestiynau lefel 3	Meini prawf
		• Mae trefniadau llywodraethu a goruchwyllo'r Cyngor yn cynnwys rheoli risg. • Mae aelodau a swyddogion wedi cael hyfforddiant mewn rheoli risg sy'n berthnasol i'w rôl. • Mae gan swyddogion ac aelodau ddealltwriaeth glir o'u rôl yn y fframwaith rheoli risg. • Mae diwylliant y Cyngor yn cefnogi adnabod a rheoli risgiau yn effeithiol.
	1.3 A yw'r Cyngor wedi diffinio ei lefelau parodrwydd i dderbyn a goddef risg yn glir?	• Mae'r Cyngor yn mynegi ei lefelau o barodrwydd i dderbyn a goddef risg yn glir. • Mae parodrwydd y Cyngor i dderbyn risg yn cyd-fynd â'i uchelgeisiau strategol. • Mae'r Cyngor yn seilio ei lefelau parodrwydd i dderbyn a goddef risg ar wybodaeth berthnasol a chywir. • Mae'r Cyngor yn adolygu ei barodrwydd i dderbyn risg i adlewyrchu newidiadau perthnasol ac arwyddocaol i'r amgylchedd mewnol ac allanol.
	1.4 A yw'r Cyngor yn mabwysiadu dull gweithredu hirdymor at reoli risg?	• Mae'r Cyngor yn ymgymryd â sganio gorwel i nodi risgiau sy'n datblygu a bygythiadau yn y dyfodol yn ogystal â chyfluoedd. • Gall y Cyngor ddangos sut mae ei sganio gorwel yn dylanwadu ar ei reoli risg. • Mae'r Cyngor yn defnyddio dull gweithredu ataliol at risg sy'n canolbwyntio ar y dyfodol.
	2.1 A yw'r Cyngor yn nodi ac yn asesu effeithiau risg yn drylwyr?	• Mae'r Cyngor yn defnyddio amrywiaeth o adnoddau i asesu a gwerthuso risg (dadansoddeg risg, deallusrwydd artiffisial, modelu risg, dadansoddi senarios a sensitifrwydd, a phrofi straen).

Cwestiynau Lefel 2	Cwestiynau lefel 3	Meini prawf
2. A yw'r Cyngor yn nodi, rheoli, monitro a herio'i risgiau yn effeithiol?		- Mae'r Cyngor yn defnyddio gwybodaeth/data dibynadwy i asesu maint, tebygolrwydd ac effaith bosibl risgiau. - Mae risgiau yn adlewyrchu risgiau sylweddol i gyflawni'r amcanion llesiant a'r nodau strategol
	2.2 A oes gan y Cyngor ddull gweithredu cyfannol at reoli risg?	- Mae'r Cyngor yn mapio rhyng-ddibyniaethau a chysylltiadau ar gyfer risgiau trawsbynciol . - Mae'r Cyngor yn nodi ac yn asesu effaith gyfanredol risg ar draws y sefydliad. - Mae'r Cyngor yn nodi gwybodaeth am risg gan bartneriaid cyflenwi allweddol a sefydliadau sector cyhoeddus eraill ac yn ystyried sut y gallai'r risgiau hyn effeithio ar gyflawni ei amcanion strategol ac amcanion ei bartneriaid. - Mae'r Cyngor yn asesu amrywiaeth o effeithiau a chanlyniadau ar gyfer risgiau o fewn rheolaeth y Cyngor a'r tu hwnt iddi.
	2.3 A yw trefniadau'r Cyngor yn rhoi sicrwydd bod camau digonol yn cael eu cymryd i ymdrin â risgiau?	- Mae perchnogaeth dros risgiau y Cyngor a'i atebolrwydd amdanynt yn glir. - Mae ymatebion i risgiau a gweithredoedd risgiau yn glir ac yn cyd-fynd â pharodrwydd i wynebu a goddef risg y Cyngor ac yn cael eu costio. - Mae camau risg yn cael eu diweddarau'n rheolaidd. - Mae camau lliniaru yn cael eu hasesu am eu heffeithiolrwydd wrth newid cyfraddau risg. - Mae meini prawf clir ar gyfer uwchgyfeirio /isgyfeirio risgiau a thrywydd archwilio clir.
	2.4 A yw'r Cyngor yn monitro ac yn adrodd ar reoli risg yn rheolaidd?	- Mae'r Cyngor yn defnyddio sgorio/asesiadau ystyrlon i fonitro ac adrodd ar risgiau. - Mae cofrestrau risg yn gynhwysfawr ac yn gyfredol.

Cwestiynau Lefel 2	Cwestiynau lefel 3	Meini prawf
		• Gall y Cyngor fynegi yn glir pam mae risgiau ar y gofrestr neu ble nad ydynt, mae hyn wedi'i esbonio a'i ddogfennu'n glir. • Mae uwch-arweinwyr yn adolygu risgiau yn rheolaidd ac yn amserol • Mae aelodau etholedig yn cael adroddiadau risg mewn ffordd amserol, dryloyw a chywir. • Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (GAC) yn darparu goruchwyliaeth effeithiol a herio i'r wybodaeth risg
3. A oes gan y Cyngor drefniadau ar waith i werthuso effeithiolrwydd ei drefniadau rheoli risg?	3.1 A yw'r Cyngor yn gwerthuso effeithiolrwydd ei drefniadau rheoli risg yn rheolaidd?	• Mae'r Cyngor yn gwerthuso ei drefniadau rheoli risg ac yn nodi bylchau a meysydd i'w datblygu, gan gynnwys meincnodi yn erbyn arferion sefydliadau eraill. • Mae'r Cyngor yn ystyried gwerth am arian ei drefniadau rheoli risg.
	3.2 A yw'r Cyngor yn rhannu yn rheolaidd unrhyw wersi sydd wedi'u dysgu i wella ei drefniadau rheoli risg?	• Mae'r Cyngor yn nodi ac yn rhannu gwersi sydd wedi'u dysgu ac arferion da o ran rheoli risg ar draws y Cyngor.

Archwilio Cymru

1 Cwr y Ddinas

Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.